

บทความวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการศึกษา ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

A synthesis of research on educational leadership conducted by graduate students in educational administration at pibulsongkram rajabhat university

ณิรดา เวชญาลักษณ์ (Nirada Wechayaluck)*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัย และ 2) สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ประชากร ได้แก่ วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำผู้บริหารทางการศึกษาของนักศึกษา ที่เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2551-2561 จำนวน 17 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปและคุณลักษณะของงานวิจัย และแบบบันทึกผลการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา เกี่ยวกับภาวะผู้นำการศึกษา จำแนกปีที่พิมพ์ (พ.ศ. 2551-2561) พบว่า มีจำนวน 17 เรื่อง จำแนกตามปีที่พิมพ์ ปี 2557 จำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 70.59 ปี จำนวนรองลงมาคือ พ.ศ. 2561 จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.76 น้อยที่สุดคือ พ.ศ. 2553 2558 และ 2559 จำนวน

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 5.88 คุณลักษณะของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า เนื้อหาสาระ/ประเด็นที่ศึกษาที่พบมากที่สุดคือการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประเภทงานวิจัยที่พบมากที่สุด คือ งานวิจัยเชิงบรรยาย ใช้กลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการแบบสุ่มมากที่สุด โดยแนวคิดที่ใช้เป็นตัวแปรตามที่ศึกษามากที่สุดคือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของ เบส และ อีวริโอ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้มากที่สุด คือ แบบสอบถาม วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้สถิติหลายประเภทในงานวิจัยเรื่องเดียวกัน โดยเป็นสถิติพรรณนามากที่สุด

2. ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ในงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ด้านเนื้อหาของงานวิจัย พบว่า มีประเด็นที่สำคัญ 2 ด้าน คือ 1) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษา และ 2) ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำ ด้านระเบียบวิธีวิจัยพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ เป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย โดยทำการวิจัยเชิงสำรวจมากที่สุด รองลงมาคือ งานวิจัยเชิงบรรยายและสถิติ ด้านแนวโน้มในการพัฒนางานวิจัยพบว่า แนวโน้มของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่น่าจะยังคงเป็นไปในลักษณะเดิม แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงหัวข้อวิทยานิพนธ์อันเนื่องมาจากหัวข้อที่ทำการวิจัยในแต่ละช่วงจะขึ้นอยู่กับแนวโน้มของการศึกษาในช่วงนั้น ๆ และบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติ

คำสำคัญ : การสังเคราะห์งานวิจัย, บัณฑิตศึกษา, หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Abstract

The objectives of this research were to 1) analyze characteristics of the research and 2) synthesize knowledge gained from the research conducted by graduate students in Educational Administration at Pibulsongkram Rajabhat University. The population in this research consisted of 17 theses on educational leadership done by the graduate students in 2008-2018. The instruments used in this research were the form to record general information and characteristics of the research and the form to record research findings. The data were analyzed by using frequency, percentage, and content analysis. The research findings were as follows:

1. The general information on the number of the research done by the graduate students on education leadership categorized by the publication years in 2008-2018 was 17. When it was categorized yearly, it was found that the number of the research done in 2014, 2018, 2010, 2015, and 2016 was 17 (70.59%), 2 (11.76%), 1 (5.88%), 1 (5.88%), and 1 (5.88%), respectively. On the characteristics of the research, the most frequent content found was the study on transformational leadership. The most category of the research found was the descriptive research. The random sampling was used in the most research. The concept on transformational leadership made by Bass and Avorio was used as a dependent variable the most. The most instrument used was questionnaires. Mostly, data analysis was done by various statistics in each research, and descriptive statistics were used the most.

2. The results of knowledge synthesis in the graduate research on research content were found that there were two important topics, that is, 1) the guidelines for educational leadership development and 2) the relationship of leadership. On research methodology, it was found that the most research were the descriptive research. Mostly, the research were done explanatively and descriptively and statistically, respectively. The tendency on research development was found that most of the research still developed in the original way, but the titles of the theses were changed because the titles of the theses were depended on educational policy in each period and the contexts of economy, society, politics, national transformational leaders.

Keywords: research synthesis, graduate students, Mastor of Education in Educational Administration at Pibulsongkram Rajabhat University.

บทนำ

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ที่กว้างขวางและลุ่มลึกด้านศาสตร์และศิลป์ทางการบริหาร ความเป็นผู้นำทางการศึกษา หลักและแนวคิดทางการศึกษา สามารถประยุกต์แนวคิด ทฤษฎีไปสู่การบริหารและการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น เน้นองค์ความรู้ในการเชื่อมโยงนโยบายสู่การวางแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีภาวะผู้นำในการบริหาร ผู้นำทางการศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีความพร้อมที่จะเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาทางการศึกษาและผู้สนับสนุนการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ มีความสามารถในการปรับใช้ศาสตร์ในการบริหารสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นนักบริหารมืออาชีพ เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการและกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

หลักสูตรนี้ยังเป็นการเตรียมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้นำทางการศึกษา และผู้สนับสนุนทางการศึกษา โดยมุ่งให้สามารถประยุกต์แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา หลักและแนวคิดทางการศึกษา สู่การบริหารและการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น เน้นองค์ความรู้ในการเชื่อมโยงนโยบายสู่การวางแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น สามารถประยุกต์หลักทฤษฎี สู่การปฏิบัติการบริหารการศึกษาเพื่อความเป็นนักบริหารมืออาชีพตลอดจนเป็นผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนมีความมุ่งมั่นและกล้าหาญในการเป็นผู้นำทางการศึกษาโดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษาของท้องถิ่น

การเรียนรู้ตามหลักสูตรดังกล่าว เพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ การสร้างสรรค์การเปลี่ยนแปลงทางบวก ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการสื่อสารที่ดี รวมถึงการประพฤติปฏิบัติตนที่เป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้ที่มีภาวะผู้นำ จะเป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้มีอิทธิพลและบทบาทเหนือกลุ่ม สามารถที่จะจูงใจ ชักนำ หรือชี้แนะให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ของกลุ่มให้สำเร็จ (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550, หน้า 3) และผู้นำสามารถจูงใจหรือสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของบรรลุเป้าหมาย (สุภาพร ชุมวรรฐายี, 2555, หน้า 10)

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีการจัดการเรียนการสอน และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น โดยเน้นการนำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติและใช้กรณีศึกษาจากการปฏิบัติงานเพื่อการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น จัดการเรียนการสอนแบบทีม เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และใช้ผลการวิจัยเป็นฐานในการเรียนรู้

จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อพัฒนาความเป็นนักบริหารมืออาชีพและความเป็นผู้นำทางวิชาการที่พึงประสงค์ตามปรัชญาของหลักสูตร อันจะเป็นการพัฒนาสมรรถนะและคุณลักษณะนักบริหารการศึกษามืออาชีพรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ จากข้อมูลพบว่าการวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามส่วนใหญ่เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ โดยใช้กรอบ แนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศ และยังไม่มีการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมซึ่งมีความจำเป็นในยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการศึกษา โดยการสังเคราะห์จากผลการวิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ซึ่งได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการสังเคราะห์งานวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยของนักวิชาการ วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2552) และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย (2558) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประเมินองค์ความรู้ที่นักศึกษาได้รับอันจะส่งผลต่อการการยกระดับคุณภาพของวิชาชีพทางการศึกษาโดยเฉพาะวิชาชีพผู้บริหารและผู้นำทางการศึกษาการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและคุณลักษณะของงานวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

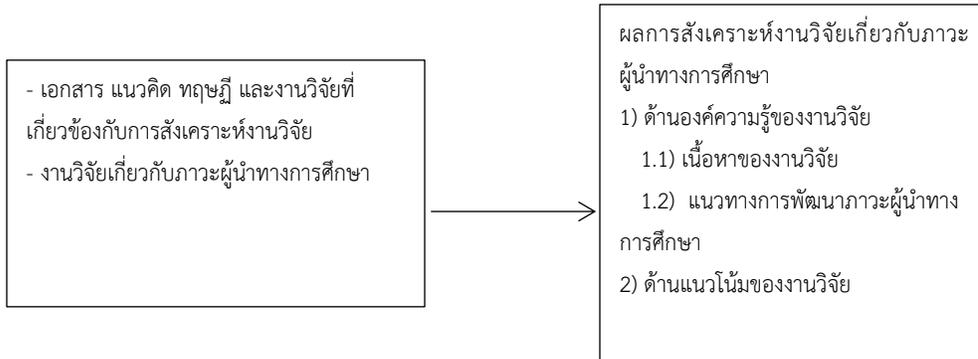
ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านระยะเวลา งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ เป็นงานวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2551-2561 จากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ในหอสมุดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการศึกษาและเป็นวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการศึกษาของนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการศึกษาและทำการวิจัยระหว่างปี พ.ศ. 2551-2561 จำนวน 17 เรื่อง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1) ลักษณะของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกข้อมูล โดยบันทึกข้อมูลทั่วไปและคุณลักษณะของงานวิจัย และบันทึกผลการวิจัยด้านองค์ความรู้ของงานวิจัย และด้านแนวโน้มของงานวิจัย

2.2) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์งานวิจัย

2.2.2 ออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา

2.2.3 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบประเด็นการรวบรวมข้อมูลการสังเคราะห์

2.2.4 นำแบบบันทึกข้อมูลไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบบันทึกข้อมูลทั่วไปและคุณลักษณะของงานวิจัย จากงานวิจัยจำนวน 17 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 100
- 2) เก็บรวบรวมข้อมูลผลการสังเคราะห์งานวิจัย ประกอบด้วย 1) ด้านองค์ความรู้ของงานวิจัย ได้แก่ เนื้อหาของงานวิจัย และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษา 2) ด้านแนวโน้มของงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

1. ข้อมูลจากแบบบันทึกข้อมูลทั่วไปและคุณลักษณะของงานวิจัย ดำเนินการดังนี้
 - 1.1 ข้อมูลจากแบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของงานวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
 - 1.2 ข้อมูลจากแบบบันทึกคุณลักษณะของงานวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา
2. ข้อมูลจากแบบบันทึกผลกาวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา ดำเนินการดังนี้
 - 2.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหา และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษา
 - 2.2 วิเคราะห์ข้อมูลแนวโน้มของงานวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็นหลักของงานวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและคุณลักษณะของงานวิจัย
 - 1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลของกลุ่มงานวิจัยจำแนกปีที่พิมพ์ (พ.ศ. 2551-2561) รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนข้อมูลของงานวิทยานิพนธ์ (พ.ศ. 2551-2561)

ปี พ.ศ.	วิทยานิพนธ์ (เรื่อง)	ร้อยละ
2557	12	70.60
2561	2	11.77
2553	1	5.88
2558	1	5.88
2559	1	5.88
รวม	17	100.00

จากตาราง 1 พบว่า งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา เป็นวิทยานิพนธ์ จำนวน 17 เรื่อง จำแนกตามปีที่พิมพ์ ปี 2557 จำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 70.60 จำนวนรองลงมาคือ พ.ศ. 2561 จำนวน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.77 น้อยที่สุดคือ พ.ศ. 2553 2558 และ 2559 จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 5.88

1.2 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 2 แสดงข้อมูลคุณลักษณะของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

คุณลักษณะงานวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
1) เนื้อหาสาระหรือประเด็นที่ศึกษา		
1.1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	7	41.18
1.2) ภาวะผู้นำเชิงทางวิชาการ	5	29.42
1.3) ภาวะผู้นำตามสถานการณ์	1	5.88
1.4) ภาวะผู้นำกับแรงจูงใจ	1	5.88
1.5) ภาวะผู้นำมุ่งความสำเร็จของงาน	1	5.88
1.6) ภาวะผู้นำกับการประกันคุณภาพ	1	5.88
ภายนอก	1	5.88
1.7) ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม		
รวม	17	100.00

คุณลักษณะงานวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
2) ประเภทของการวิจัย		
2.1) วิจัยเชิงบรรยาย	9	52.94
2.2) วิจัยเชิงบรรยายและสถิติ	8	47.06
รวม	17	100.00
3) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย		
3.1) วิธีการแบบสุ่ม	14	82.35
3.2) ใช้จำนวนประชากร	3	17.65
รวม	17	100.00
4) แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย		
4.1) แนวคิดของ เบส และ อีวีรีโอ	6	35.29
4.2) แนวคิดภาวะผู้นำจากการสังเคราะห์	3	17.65
4.3) อื่นๆ	8	47.06
รวม	17	100.00
5) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล		
5.1) แบบสอบถาม	9	52.94
5.2) แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์	7	41.18
5.3) แบบสอบถาม แบบบันทึกข้อมูล และแบบสัมภาษณ์	1	5.88
รวม	17	100.00
6) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล		
6.1) สถิติพรรณนา	9	52.94
6.2) สถิติอ้างอิง	8	47.06
รวม	17	100.00

จากตาราง 2 อธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

1) เนื้อหาสาระหรือประเด็นที่ศึกษา พบว่า เนื้อหาสาระ/ประเด็นที่ศึกษาที่พบมากที่สุดคือ การศึกษาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง จำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 41.18 รองลงมาคือ การศึกษาภาวะผู้นำเชิงทางวิชาการ จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 29.42 และเนื้อหาสาระ/ประเด็นที่ศึกษาที่น้อยที่สุดคือ การศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ภาวะผู้นำกับแรงจูงใจ ภาวะผู้นำมุ่งความสำเร็จของงาน ภาวะผู้นำกับการประกันคุณภาพภายนอก ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 5.88

2) ประเภทของการวิจัย พบว่า ประเภทงานวิจัยที่พบมากที่สุด คือ งานวิจัยเชิงบรรยาย จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 52.94 และทุกเรื่องเป็นการวิจัยเชิงผสมวิธี และรองลงมาคือ ประเภทการวิจัยเชิงบรรยายและสถิติ จำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 47.06

3) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย พบว่า งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ใช้กลุ่มตัวอย่างมากที่สุด โดยใช้วิธีการแบบสุ่มมากที่สุด จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 82.35 รองลงมาคือ การใช้ประชากร จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.65 โดยงานวิจัยที่ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม จำแนกตามลำดับดังนี้คือ การสุ่มอย่างง่าย สุ่มแบบแบ่งชั้น และสุ่มแบบกลุ่มและสุ่มแบบหลายขั้นตอน นอกจากนั้นเป็นงานวิจัยที่ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และงานวิจัยที่ใช้กรณีศึกษา

4) แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย พบว่า แนวคิดที่ใช้เป็นตัวแปรตามที่ศึกษามากที่สุดคือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของ เบส และ อโวริโอ จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 35.29 รองลงมาคือ ภาวะผู้นำจากการสังเคราะห์ จำนวน 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 17.65 ส่วนที่เหลือมาจากแนวคิดอื่นๆ จำนวน 8 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 47.06

5) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยที่มีมากที่สุด คือ แบบสอบถาม จำนวน 9 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 52.94 แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จำนวน 7 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 41.18 รองลงมาคือ แบบสอบถาม แบบบันทึกข้อมูล และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5.88

6) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ส่วนใหญ่ใช้สถิติหลายประเภทในงานวิจัยเรื่องเดียวกัน โดยเป็นสถิติพรรณนามากที่สุด จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 52.94 โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รองลงมาเป็นสถิติอ้างอิง จำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 47.06 ใช้ t-test ANOVA / ANCOVA ค่าเชฟเฟ ค่าสถิติของเพียร์สันและ F-test ตามลำดับ

2. ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ในงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหารการศึกษา

2.1 ผลจากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำด้านองค์ความรู้ มีรายละเอียดดังนี้

1) เนื้อหาของงานวิจัย แบ่งได้เป็น 31 ประเด็น ดังนี้ 1) อุดมการณ์ของผู้นำ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 5) เป้าหมายเชิงจริยธรรม 6) ความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลง 7) การสร้างความสัมพันธ์ 8) การสร้างและแบ่งปันความรู้ 9) การสร้างจุดเชื่อมต่อ 10) การกำหนดพันธกิจ 11) การบริหารหลักสูตรและการสอน 12) การนิเทศการสอน 13) การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน 14) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน 15) ผู้นำแบบประชาธิปไตย 16) ผู้นำแบบเสรีภาพ 17) ความรับผิดชอบ 18) ความเที่ยงธรรม 19) ความมุ่งมั่นในการพัฒนา 20) ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและวิชาชีพ 21) ความมั่นคงต่อสิ่งภายนอก 22) ผู้สื่อสาร 23) การมองเห็นความสำคัญผู้ร่วมงาน 24) การสอนงาน 25) การกระตุ้นการทำงาน 26) ภาวะผู้นำแบบสั่งการ 27) ภาวะผู้นำแบบขายความคิด 28) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม 29) ภาวะผู้นำแบบมอบหมาย 30) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน 31) ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน ซึ่งหัวข้อที่มีผู้ศึกษามากที่สุด ได้แก่ 1) อุดมการณ์ของผู้นำ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล รองลงมา ได้แก่ การบริหารหลักสูตรและการสอน การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน การกำหนดพันธกิจ และ การนิเทศการสอน ตามลำดับ เมื่อสังเคราะห์งานวิจัยในแง่ของระเบียบวิธีวิจัย พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ เป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย โดยทำการวิจัยเชิงสำรวจมากที่สุด รองลงมาคือ งานวิจัยเชิงบรรยายและสถิติ

2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษา จากการศึกษา 20 ประเด็น ได้แก่ 1) อุดมการณ์ของผู้นำ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 5) เป้าหมายเชิงจริยธรรม 6) ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลง 7) การสร้างความสัมพันธ์ 8) การสร้างและแบ่งปันความรู้ 9) การสร้างจุดเชื่อมต่อ 10) การกำหนดพันธกิจ 11) การบริหารหลักสูตรและการสอน 12) การนิเทศการสอน 13) การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน 14) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน 15) ผู้นำแบบประชาธิปไตย 16) ผู้นำแบบเสรีภาพ 17) ความรับผิดชอบ 18) ความเที่ยงธรรม 19) ความมุ่งมั่นในการพัฒนา 20) ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและวิชาชีพ

2.2 ด้านแนวโน้มในการพัฒนางานวิจัย

แนวโน้มของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาจำแนกตามแขนงวิชาในภาพรวม ส่วนใหญ่น่าจะยังคงเป็นไปในลักษณะเดิม แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงหัวข้อวิทยานิพนธ์อันเนื่องมาจากหัวข้อที่ทำการวิจัยในแต่ละช่วงจะขึ้นอยู่กับนโยบายของการศึกษาในช่วงนั้น ๆ และบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อ

การพัฒนาประเทศชาติ และ จากการสังเคราะห์ประเด็นหลักของงานวิจัย พบว่า มี 16 ประเด็น ได้แก่ 1) อุดมการณ์ของผู้นำ 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 5) ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและวิชาชีพ 6) ความมั่นคงต่อสิ่งที่ยาวน 7) การสื่อสาร 8) การมองเห็นความสำคัญผู้ร่วมงาน 9) การสอนงาน 10) การกระตุ้นการทำงาน 11) ภาวะผู้นำแบบสั่งการ 12) ภาวะผู้นำแบบขายความคิด 13) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม 14) ภาวะผู้นำแบบมอบหมาย 15) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน 16) ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน

อภิปรายผล

การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ มีข้อค้นพบที่น่าสนใจที่นำมาเป็นประเด็นอภิปราย ดังนี้

1. คุณลักษณะของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา การสังเคราะห์งานวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1.1 เนื้อหาสาระ/ประเด็นที่ศึกษา งานวิจัยที่มีเนื้อหาสาระ/ประเด็นที่ศึกษาที่พบมากที่สุด เป็นงานวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจลักษณะของภาวะผู้นำ โดยหลักสูตรสอดคล้องกับโครงการสอนรายวิชาภาวะผู้นำทางการบริหาร (Administrative Leadership)

1.2 คุณลักษณะของการวิจัย คุณลักษณะของการวิจัยที่พบมากที่สุดคือ งานวิจัยเชิงบรรยาย โดยทำการวิจัยเชิงสำรวจมากที่สุด รองลงมาคือ งานวิจัยเชิงบรรยายและสถิติ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะการวิจัยเชิงบรรยาย สามารถรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ตามบริบทปัจจุบันได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2552 : 15) ที่กล่าวว่า วิทยานิพนธ์ทางการศึกษาเป็นการวิจัยที่ผู้บริหารและนักศึกษาระดับปริญญาโทนิยมใช้กันมากที่สุด เป็นการวิจัยสำหรับใช้ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ตามบริบทในปัจจุบัน

1.3 ด้านวิทยวิธีการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาจำแนกตามเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัย ที่มีมากที่สุดคือแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามนี้เหมาะสมในการใช้กับการแสดงความคิดเห็น เนื่องจากนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์สนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นหรือประเมินสภาพความคิดเห็น ซึ่งใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลสั้นกว่าการประเมินหรือติดตามสภาพจริง และการใช้แบบสอบถามความคิดเห็น จะใช้กับประชากรที่เป็นกลุ่มใหญ่ได้ดี ใช้เวลาไม่มากการเก็บข้อมูลไม่ลำบาก ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของชิรวัฒน์ นิจเนตร (2560 : 41) ที่ศึกษาการวิจัยพัฒนารูปแบบทางสังคมศาสตร์และการศึกษา ส่วนใหญ่จะใช้ค่าสถิติหลายค่าในการวิเคราะห์ข้อมูลและใช้กับกลุ่มประชากรจำนวนมาก เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ครบถ้วนอย่างแท้จริง และยังสอดคล้องกับจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย (2558 :

18-23) ที่กล่าวว่า การใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย จะเหมาะสมกับงานวิจัยที่ต้องการวัดความรู้สึก หรือความคิดเห็นของบุคคลอื่น สามารถใช้ได้กับบุคคลจำนวนมากได้ในเวลาพร้อมกัน ทำให้มีความสะดวก และประหยัด และทำให้งานสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว

1.4 ด้านแนวโน้มของการวิจัย แนวโน้มของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาจำแนกตามแขนงวิชาในภาพรวม ส่วนใหญ่น่าจะยังคงเป็นไปในลักษณะเดิม เว้นเสียแต่ว่าอาจมีการเปลี่ยนแปลงหัวข้อวิทยานิพนธ์อันเนื่องมาจากหัวข้อที่ทำการวิจัยในแต่ละช่วงจะขึ้นอยู่กับแนวโน้มนโยบายของการศึกษาในช่วงนั้นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพ กับโครงสร้างของโรงเรียน รวมทั้งตัวถูกระเบียบ กฎหมาย และการแบ่งส่วนงานในการบริหารราชการด้านการศึกษายังเป็นบริบทเดิมเพียงต่างกันที่ตัวบุคคลที่นำมาวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา คุณารักษ์ (2553 : 25) ได้ศึกษาวิจัยมุมมองประสบการณ์การวิจัยในปัจจุบันในภาพรวม ส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะเดิมคือการทำวิจัยในแต่ละช่วงจะขึ้นอยู่กับแนวโน้มนโยบายของการศึกษา

2. องค์ความรู้ของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

2.1 องค์ความรู้ของงานวิจัย ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำ พบว่าส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับหลักการของการสังเคราะห์งานวิจัยของ รัฐนันท์ สุนันทวิช (2561 : 63) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1 ที่กล่าวว่าหลักการของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสำคัญต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะการบริหารงานใด ๆ จะเกิดประสิทธิผลได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ภาวะผู้กระจายความรับผิดชอบอย่างเป็นธรรม ไปสู่ผู้ใต้บังคับบัญชาในหน่วยงานของตน ผู้บริหารในยุคโลกาภิวัตน์จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2.2 ด้านระเบียบวิธีวิจัย พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงบรรยาย โดยทางการวิจัยเชิงสำรวจมากที่สุด รองลงมาคือเชิงบรรยายและสถิติ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการวิจัยสำรวจสามารถอธิบายสถานการณ์ปัจจุบันของสิ่งที่ต้องการศึกษา ได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2552 : 9) ที่กล่าวว่า การวิจัยเชิงสำรวจสามารถอธิบายปรากฏการณ์ปัจจุบันของสิ่งที่สนใจศึกษา อันก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์เหล่านั้นได้อย่างกระจ่างแจ้ง นอกจากนี้การวิจัยเชิงประเพณี บางเรื่องสามารถให้คำอธิบายถึงสาเหตุที่เป็นไปได้ของปรากฏการณ์นั้น ตลอดจนสามารถทำนายปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ด้วย โดยคุณลักษณะเด่นของการวิจัยเชิงสำรวจอีกประการหนึ่งก็คือ เป็นการวิจัยเชิงธรรมชาติ (Naturalistic research) ที่ผู้วิจัยไม่ได้เข้าไปมีบทบาทต่อผลที่เกิดขึ้น ปล่อยให้ผลเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลให้อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การพิจารณาหัวข้อวิทยานิพนธ์ด้านภาวะผู้นำทางการศึกษา และยังเป็นแนวทางสำหรับนักศึกษาในการวิเคราะห์ประเด็นในการเลือกเรื่องที่จะวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ใหม่ต่อไป

2. อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถแนะนำนักศึกษาในการออกแบบวิธีการวิจัยที่หลากหลาย ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพควบคู่กัน และสอดคล้องกับบริบททางสังคม การเมือง เศรษฐกิจในปัจจุบัน อันส่งผลต่อการใช้ประโยชน์จากการวิจัยได้จริง

3. ควรมีการวิจัยที่เป็นการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหาร เพื่อการสร้างนวัตกรรมของสาขาวิชาการบริหารการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ในศาสตร์มากขึ้น เช่น เน้นงานวิจัยที่ตอบสนองนโยบายด้านการศึกษาและทักษะอาชีพ รวมถึงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้แบบบูรณาการชุมชน เพื่อสร้างภาคีเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยในรูปแบบการวิจัยอื่น ๆ หรือการผสมผสานวิธีการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ มากขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยที่วิเคราะห์เพื่อยืนยันผลที่ได้จากการวิจัยที่น่าเชื่อถือ เปิดแนวคิด วิธีการและมุมมองใหม่ ๆ ของการบริหารการศึกษาที่กว้างขึ้น

รายการอ้างอิง

- Chatakan W. (2009). **Descriptive Research**. Retrieved on June 23, 2019, from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/wichcha/article/download/101768/78809/>.
- Chumworathayi S. (2012). **Leadership, Interpersonal Communication, Organizational Culture and Performance of Supervisor**. True Corporation Public Company Limited.
- Kunarak K. (2010). **Research Perspectives and Experiences**. Silpakorn Educational Research Journal, 2(1), 6-18.
- Nijaneat C. (2017). **Model Development Research in Social Sciences and Education**. Suratthani Rajabhat Journal. 4(2), 71-102.
- Phongsriwat S. (2007). **Leadership**. Bangkok: Expernet
- Sanglertuthai J. (2015). **Research Instruments**. Retrieved on June 23, 2019, from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/SNGSJ/article/download/59056/48652/>
- Sunanthawanich R. (2018). **The Study on the Relationship between Transformational Leaders and the Satisfaction of Teacher Practice under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1**. (Master's Thesis, Pibulsongkram Rajabhat University).